

Høringsuttalelse av Saarivuoma sameby angående NOU 2007:13:Den nye Sameretten

JUSTISDEPARTEMENTET	
17 FEB 2009	
SAKSML:	200801140
AVD/ONTOSM:	LOV / E / KNR
DOKNR:	92
ARKIVKODE:	

Innledning

Før vi ser på innstillinga og dens forslag, er det nødvendig med en kort gjennomgang av samebyens og reindriftas situasjon. Den viser en sammenhengende rekke overgrep der reindrifta direkte og indirekte er fratatt rettigheter og beiteland uten noen form for kompensasjon.

Rein og naturgrunnlaget

Reinens tilpassning til de økologiske forhold på Nordkalotten; geologi, klima, vegetasjon og zoologi, betinger trekk mellom vinterbeite i det indre av Nordkalotten og sommerbeite i de kystnære fjellene ut mot havet i vest og nord. Dette trekket som villreinen var tilpasset, blei fulgt opp av fangstfolkene som hadde den som sitt viktigste fangstobjekt. Villreinen var sentral for menneskene på Nordkalotten i flere årtusener. Våre forfedre som levde i jakt- og fangstkulturen, tilpasset seg villreinens trekk og bygde sine fangstanlegg på naturlige plasser i dyrenes trekkleier. Fangsten var viktig for å overleve i naturen, men også et viktig produkt ved handel og varebytte med mennesker på kysten i vest og i Sverige. Reinen var også et viktig skatteobjekt for konger og høvdinger både i Sverige og Danmark/Norge. De mange både store og små fangstanlegg i vårt bruksområde viser hvor viktig jakt og fangst av villrein var for våre forfedre. Det blei også drevet jakt på annet vilt og fiske i elver og vassdrag. Våre forfedre hadde sine skatteland og skattetresk (vatn) både på norsk og svensk side av dagens grense (Jämför Nils Johan Päivio). Folk fra Tingavárre jakt- og fangstsiida (forgjengeren for Saarivuoma sameby) hadde bl. a. skattetresk og skatteland i området Altevaten – Dividalen.

Overgang til tamreindrift

Da presset på villreinen økte og den gikk i mink, fikk vi overgang til tamreindrift. Overgangen til tamreindrift førte til at menneskene tok til å følge reinen og leve i nærmere kontakt med den gjennom heile året. De tilpasset sine liv til dens trekk. Våre forfedre, i områdene som i dag nyttes av Saarivuoma sameby, flyttet da med sin rein til fjellene ut mot kysten i vest, områdene mellom Salangen og Målselvdalføret. Folk fra samebyen flyttet også ut til Senja.

Grenser i sameland

Major Peter Schnitlers grenseeksaminasjonsprotokoller fra 1742 – 1745 viser at samene fra øst, her benevnt østsamer, var dominerende i store deler av Troms. De utgjorde også de fleste vitnene for Schnitler. Det var bare de som var kjent i fjellene, og de var så si aleine om å bruke områdene i indre Troms. Schnitlers undersøkelser og eksaminasjoner var et viktig grunnlag for grenseforhandlingene og dermed også grensetraktaten av 1751. Østsamene var et sentralt forhandlingstema som det var vanskelig å bli enige om under grenseforhandlingene. En viktig årsak til dette var at

grensa skar tvert gjennom deres bruksområder. Resultatet av forhandlingene, ved siden av grensetraktaten, blei Lappecodicillen av 1751. Den er en folkerettslig avtale på linje med grensetraktaten. Den fastslo samenes nedarvede rett til å flytte med rein mellom landene slik de hadde gjort tidligere. Schnitlers undersøkelser og den kunnskap han hadde tilegnet seg om samene og reindriften, var avgjørende for utforminga av Lappecodicillen som tok hensyn til økologiske forhold reindriften var tilpasset. Dette gjorde at samer fra øst kunne fortsette sine flyttinger til sommerbeitene i Norge etter 1751.

Koloniseringa

Som nevnt var samene fra øst så si aleine om å nytte det meste av landet i indre Troms, men fra slutten av 1700-tallet kom koloniseringa av dalene i indre Troms. Dette medførte at kolonistene tok i bruk samenes land. Sentrale flytteleier blei sperret, samlingsplasser for rein og leirplasser blei tatt i bruk som innmark. Disse var indirekte overflatedyrket av samenes bruk. Setrer, utmarksslåtter og utmarksbeiting la beslag på reinens beiteområder.

Ingen spurte våre forfedre om tillatelse til å gjøre dette. Kolonistene hadde myndighetenes støtte og våre forfedre blei tvunget til å oppgi sentrale beiteområder. Seinere har koloniseringa av vårt beiteland fortsatt gjennom kraftutbygging, militære øvingsfelt, storstilt hyttebygging og andre inngrep og aktiviteter i beiteområdene. Etter mye strid mellom samene og norske myndigheter på 1800-tallet, kom Felleslappeloven i 1883. Den var en form for avtale mellom landene. Loven førte til distriktsinndeling og begrenset på flere måter samenes rettigheter. Den medførte også økt erstatningsansvar for skader reinen ble påstått hadde gjort.

Reinbeitekonvensjoner

Karlstad-konvensjonen av 1905 og reinbeitekonvensjonene av 1919, 1949 og 1972 har seinere begrenset arealene de svenske samene har tilgang til å nytte i Troms til under ¼ av det var før 1919. Konvensjonene har også redusert beitetida i Norge. Fortsatt på midten av 1920-talet flyttet Saarivuomasamer til Senja på tross av at den norske staten forbød oss å flytta dit. Saarivuoma sameby har heller aldri fått noen erstatning for de overgrepene som skjedde.

Når de gjelder disse konvensjonene, er de forhandlet fram av landene uten at samene har vært med som part i saken. Myndighetene mente reindriften var en "tålt" bruk som kunne reguleres.

Distriktsinndelinga for Troms av 1963

Distriktsinndelinga av 1963 som ga norsk reindrift rett til å nytte de svenske sommerbeitene i Troms som vinterbeite, ble gjennomført uten at de svenske samebyene eller de svenske myndighetene ble orientert om det. Det var et direkte overgrep mot samebyen og dens rettigheter och i strid med den da gjeldende reinbeitekonvensjon.

Altevatendommen av 1968

Høyesterettsdommen av 1968 angående Altvatnutbygginga slo fast at de svenske samebyene Saarivuoma og Talma har ekspropriasjonsrettslig vern mot inngrep og aktiviteter i samebyenes bruksområder. Vi ble ved dommen tilkjent erstatning for beiteland og fiske i forbindelse med reguleringa av Altvatn. Saarivuoma sameby fikk gjennom dette slått fast at en i det minste har krav på erstatning for det land en blir fratatt.

Dagens situasjon

I dag er det uklart hva resultatet av konvensjonsforhandlingene som pågår vil bety for samebyen. Siden 1. mai 2005 da forlengelsen av konvensjonen av 1972 gikk ut, har Saarivuoma sameby drevet si reindrift samsvar med Lappecodicillen av 1751 da det er den som gjelder når konvensjonen er utgått. Norske myndigheter har i strid med folkeretten ensidig forlangt 1972 års konvensjon. Det er klart at dette har skapt konflikter og problemer for samebyen. Dette skyldes i stor grad at det verken nå eller tidligere er blitt tatt hensyn till svenske samers opparbeidede rettigheter i Norge, som er anerkjent av Norges Høyesterett i Altvatndommen fra 1968.

Det er en trist paradoks at en av de dommer som har vært med på å bane veg for reindriftens rettigheter i Norge, ikke har blitt etterlevd av Norske myndigheter i forhold til de som var part i denne dommen – svenske samebyer. Det er nok også et helt spesielt eksempel på at norsk forvaltning har nektet å forholde seg til en klar avgjørelse fra Norges Høyesterett.

Samerettsutvalgets forslag

Oppnevning av Samerettsutvalget II (SRU II) m. m

Ved oppnevning av SRU II blei svenske samebyer med rettigheter i Norge ikke kontaktet eller orientert om utvalget og at det blant annet skulle utrede rettigheter til land svenske samer har brukt gjennom generasjoner og sett på som sitt land. Det blei tydelig sagt fra norske myndigheter at det ikke var nødvendig/aktuelt med representant fra svenske samebyer i utvalget. Deres interesser ville bli ivaretatt i utvalget, blei det sagt. Etter samebyens syn hadde det vært naturlig og rettferdig med en representant for de svenske samebyene i utvalget. I dag har norske reindriftssamer hatt en fyldig representasjon i utvalget (3 – 4 av 15). På grunn av dagens situasjon er det er konflikter mellom svenske samebyer på den ene siden og norske reinbeitedistrikter og norske myndigheter på den annen side om rettigheter til land og vann. Det sier seg selv at våre interesser ikke er blitt ivaretatt i utvalget. Interesser som ønsker å redusere våre bruksområder, rettigheter og mulighet til å få være med å forvalte våre bruksområder, har i stor grad fått gjennomslag for sitt syn i utvalget.

Utvalget har i liten grad utredet konsekvensene av de ulike forslagene og økonomien ved gjennomføring av dem. På bakgrunn av bl. a. de nevnte forhold at svenske samers rettigheter i Nordland og Troms ikke er utredet mener samebyen at innstillinga er dårlig egnet som grunnlag for å fatte vedtak om framtidig forvaltningsordning för samenenes land och vann i Nordland og Troms.

Kartlegging og anerkjennelse av rettigheter til grunn og naturressurser

Våre rettigheter til beitelandet vi har brukt gjennom århundrer, er slått fast i Lappecodicillen. De var ervervet gjennom bruk lenge før 1751. Altevattendommen av 1968 slår også fast dette og at samebyen har ekspropriasjonsrettslig vern for sine rettigheter.

Når det gjelder jakt/fangst og fiske har også det vært en del av samebyens næringsgrunnlag gjennom tidene. Utrederen hevder at det er trolig at de norske reineierne har større rettigheter til jakt, fiske og fangst enn de svenske samene har i Norge. Denne antagelsen er helt feilaktig. I følge 10 § Lappkodisillen framgår det at det andre landets samer skal ha samme rettigheter og plikter som landets egne samer når det gjelder bruk av land og vann. Dette innebærer at de svenske samebyenes jakt- og fiskerett er minst like sterke som de norske samenes rett. Dette er forskjellsbehandling i forhold til norske samer og nordmenn. I Saarivuoma Sameby fall er det også i følge folkeretten tydelig at det er urfolkets spesifikke rettigheter som skal identifiseres og erkjennes. Selv om det slås fast at det er den kollektive urfolksretten – altså samenes som folk som ligger i bunn, slås det også fast at grupper av samer har spesifikke rettigheter i et område. Det gjelder i Saarivuomas tilfelle ut i fra de historiske kilder som slår fast at man fra urminnes tid har brukt området og som i ubruten tid brukt området, utenom i de områdene samebyn i prinsippet med våld har blitt fratatt land uten å ha godkjent eller medvirket i prosessen. Selv slike områder skal tilbakeføres til samebyn eller på annen måte kompenseres. Områder som tradisjonelt har blitt brukt av en gruppe av urfolk skal også i følge folkerettene innebære eiendomsrett og selvstyre. Saarivuoma sameby har en veldig sterk støtte både i ILO-konvensjon 169, samt i Urfolksdeklarasjonen. Internasjonal rett er også tydelig i spørsmålet om att urfolk har rett til å få tilbake områder som har blitt tatt i fra dem uten deres samtykke, hvilket norsk rett må ta til følge.

Det bør rettes opp eller tilkjennes ved en eventuell utmarksdomstol. Samebyen krever også større innflytelse når det gjelder forvaltning av jakt og fiske innenfor samebyens bruksområde.

Samebyen reagerer på at SRU II direkte gjennom lovforslag tildeler rettigheter til jordbruket på statens grunn. Det er å foregripe kartleggingskommisjonens og utmarksdomstolens arbeid og kan på sikt medføre ulemper for reindrifta. Samebyen støtter forslaget om opprettelse av kartleggingskommisjon og utmarksdomstol, men vil peke på at når det gjelder hele Troms, er det bare svenske samebyer som har ervervet rettigheter her gjennom alders tiders bruk og det er derfor naturlig at de blir representert i disse organer. Vi peker videre på at hvis en slik kommisjon og utmarksdomstol skal ha noen reell rettssikkerhet, må det være slik at partene får dekket sine omkostninger til fagkyndig bistand.

Hålogalandsallmenningen

Et flertall foreslår at statens grunn i Nordland og Troms skal legges til et nytt forvaltningsorgan benevnt Hålogalandsallmenningen. Den skal forvaltes av et styre på 6 personer der 2 oppnevnes av Sametinget i Norge og to av hvert av de to fylkeskommune.

At samer bosatte på svensk side riksgrensen overhode ikke finns representert strider mot folkeretten da det strider mot prinsippene å gi samer som er bosatte i Sverige dårlige muligheter å delta i forvaltningen av sin mark enn hva som gis de norske innbyggerne. Samebyen konstaterer at utvalget ikke ønsker å gi svensk reindrift med rettigheter i Norge mulighet til å kunne komme med i styret for allmenningen. Det er åpnet for at personer bosatt i Finnmark med reindrift i Troms, kan velges, men ikke for svenske samer med rettigheter i Troms. Her må det etter vår mening være like mulighet for samer bosatte på svensk side grensen som og reineiere bosatte i Troms og Nordland.

Om forslaget gjennomføres er samebyens oppfattning att minst 3 av styremedlemmene skal være samiske. Her bør det være en betingelse i loven at minst et medlem av styret skal representere de svenske samebyer med rettigheter i Norge da det er i strid med folkerettslige prinsipper å gi samer bosatte på svensk sida riksgrensen dårligere muligheter å delta i forvaltningen av sin mark enn de samer som er bosatte på norsk side grensen gis.

Utmarksstyrever

Styret i Hålogalandsallmenningen skal stå for forvaltning av grunnen, mens forvaltning av rettigheter, bruk og oppsyn skal etter flertallets forslag forvaltes av inntil 6 regionale utmarksstyrever. Utmaksstyrene skal ha minst 7 medlemmer hvorav to skal komme fra landbruksinteressene og to fra reindrifra. Samer bosatte på svensk side riksgrensen er ikke tiltenkt plass i utmarksstyrene. Både styre for Hålogalandsallmenningen med administrasjon og utmarksstyrene med administrasjon skal finansieres av inntektene fra drifta av allmenningen. Eventuelle overskudd fra drifta skal tilbakeføres lokalsamfunnene.

Et mindretall foreslår at det ikke opprettes utmarksstyrever og at forvaltning av rettigheter, bruk og oppsyn legges til styret for Hålogalandsallmenningen. Mindretallsforslaget vil på flere måter være det beste for reindrifra og tjene dens interesser.

Oppretting av flere utmarksstyrever/regioner kan blant annet føre til:

- Vanskeligere for svensk reindrift med rettigheter i Norge å vinne fram med sine interesser og fare for overkjøring av reindrifrainteressene som på alle plan blir i mindretall.
- Mer administrasjon og byråkrati.
- Ulik forvaltning fra region til region.
- Mindre kompetanse i forvaltninga av rettigheter og ressurser.
- Dårlig kommunikasjon mellom grunnforvaltninga og rettighetsforvaltning.
- Flere inngrep/aktiviteter i beitelandet og dermed større press på beitelandet.

Det er klart at en administrasjon med inntil 6 regionale utmarksstyrever med forvaltninger blir langt dyrere og mindre tidsmessig enn dagens Statskog og den mindretallet på 3 foreslår. Det meste av midlene til forvaltninga skal som nevnt hentes fra utmarka og det tilsier større press på arealene. Selv om reindrifra og landbruksinteressene blir i flertall i eventuelle utmarksstyrever, vil reindrifra være i mindretall her og dermed lett bli overkjørt. Det må her nevnes at reindrifra og

landbruket ofte har motstridende interesser i forvaltninga av utmarka. Det kan også vises til fjellstyrene i de sørligste reindriftsområdene i Norge der reindrifta har vansker med å vinne fram med sine krav. Om utmarksstyrena innføres må de ha samisk majoritet og de svenske samebyerne i Troms ha en representation som motsvarer samebyernes rettigheter.

Videreføring av Statskog

Et mindretall på 2 i utvalget foreslår å videreføre Statskog SF som eier med visse begrensninger i eierrådigheten og justeringer av dagens styringsstruktur.

Styret i Statskog har i forbindelse med høring av innstillingen fra SRU II 28.11.08 fremmet et revidert forslag til forvaltning av statens grunn i Nordland og Troms.

Dette forslaget legges til grunn i denne høringsuttalelse.

Styret i Statskog bygger sitt nye forslag på mindretallets (Reiersens) forslag i utvalget, men går lengre når det bl. a. gjelder Statskogs styresammensetning, utmarkstyrenes beslutningsmyndighet og lovfesting om tilbakeføring av inntekter til regionene. De peker også på en rekke grunner for nasjonal forvaltning.

Styringsmodellen som foreslås sikrer demokratisk forankring. Statskogs styre skal ha ei brei sammensetning. Sametinget og reindriftsnæringa skal være representert i styret og det skal i tillegg ha representanter fra regioner der Statskog har store eierinteresser. Her må svenske reineiere med rettigheter i Norge være valgbar til styret i Statskog på linje med norske reineiere ved valg av denne styringsmodellen. Det skal etableres to eller tre regionale utmarksstyrer, hvert med maks sju representanter fra kommuner og brukerinteresser. Sametinget og reindrifta oppnevner sine egne representanter til utmarksstyrene, fylkestingene de øvrige. Her må svenske reineiere med rettigheter i Norge behandles på linje med norske reineiere. Utmarksstyrene får beslutningsmyndighet på flere områder i forvaltningen av utmarka. 2/3 av inntekten fra løpende drift i landsdelen skal tilbakeføres utmarksstyrene og Statskogs eier frafaller krav om utbytte. Det forutsettes et nært samarbeid mellom utmarksstyrene/regionene og Statskog ved at utmarksstyrene bruker Statskogs apparat og kompetanse.

Grunndisponeringsforetak

Etter forslag til Hålogalandsloven § 10 kan Hålogalandsalmenningen ikke disponere grunn eller tillate tiltak som kan medføre urimelig eller unødig skade eller ulempe for reindriftsutøvernes rettigheter. Dette er viktig, men hvem skal avgjøre om et inngrep eller tiltak medfører urimelig skade/ulempe eller er unødvendig. Samebyen meiner at på dette punkt må reindrifta, samebyen eller reinbeitedistriktet, ha en form for vetorett når det gjelder områder som er spesielt viktig for reindrifta. Uten en slik vetorett er det stor fare for at reindrifta vil bli overkjørt av andre sterke interesser. Dette må slås fast i lovteksten.

Disponering av inntekter

Etter forslag til Hålogalandsloven § 16 skal halvparten av festeinntektene og grunneierinntektene tilbakeføres lokalsamfunnene (utmarksstyrene i flertallsforslagt) eller gå inn i et grunneierfond.

Samebyen vil her peke på at innenfor vårt nåværende bruksområde i Troms har våre forfedre gjennom århundrer vært aleine om å bruke områdene i næringsmessig

sammenheng og at vi på mange måter ser på dette som vårt land. Samebyen meiner ut fra dette at i områder der reindrifta har vært og er den dominerende bruker, må en del av inntektene fra forvaltning av rettigheter og grunn tilbakeføres reindriftsnæringa som har rettigheter inom aktuellt område. Det er reindrifta som får ulempene ved denne forvaltninga og da skal den også få en del av inntekten den gir. Bestemmelser om dette må tas inn i lovens § 16. Dette gjelder uansett hvilken forvaltningsmodell som velges, også Statskogs reviderte modell

Konsultasjon og saksbehandling

Om nu lovforslaget skal gjennomføres vil Saarivuoma sameby peke på § 6 i forslaget til lov der de svenske samebyene med sommerbeite i Norge ikke er nevnt under pkt. b i § 6. I kommentarene til paragrafen er det nevnt at de kan komme inn under pkt. c, andre rettighetshavere. Dette er direkte forskjellsbehandling og må rettes opp slik at svenske samebyer likestilles med norske reinbeitedistrikt/ distriktssiidaer og tas inn i pkt. b i lovforslagets § 6. Det samme gjelder for 14 §.

År 2005 da Norge ensidig forlangte reinbeitekonvensjonen (Ot. Prp. Nr 75 om endringer i reinbeiteoven av 1972) ble det gjennomført endringer som berørte Saarivuoma Sameby uten att samebyen ble konsultert. Av artikkel 6 i ILO-konvensjonen framgår det att konsultasjon med grupper som påvirkes av en endring er et grunnkrav. Den ensidige forlengingen (Reinbeiteoven) hadde direkte betydning for Saarivuoma sameby og skulle dermed ha blitt konsultert. Således brøt Norge mot ILO-konvensjonen ved lovens innføring. Gjennom at svenske samebyer uttrykkelig ble nevnt i lovforslaget om konsultasjon og saksbehandlingen kan således slike overtramt fra Norge i framtiden unngås.

Sammendrag – konklusjoner

- Ved oppnevning av SRU II blei Saarivuoma sameby som har opparbeidede rettigheter i indre Troms, ikke orientering og ingen svenske samebyer fikk representanter i utvalget sjøl om deres land i Norge utgjorde en stor del av mandatområdet. Dette medførte at våre, Saarivuomas, interesser ikke er ivaretatt på en tilfredsstillende måte i utvalget.
- Saarivuoma samebyens rettigheter til landet våre forfedre har brukt gjennom generasjoner, er slått fast gjennom lang tids bruk som bekreftes gjennom Lappecodicillen av 1751 og Høyesteretts dom i Altevatsaka av 1968 samt ILO - konvensjonen 169 og Urfolksdeklarasjonen. Våre rettigheter i området har etter denne ekspropriasjonsrettslig vern. På tross av dette har det i tidligere reinbeitekonvensjoner blitt inntatt bestemmelser om at vårt område i stadig større grad skal begrenses. Det er også gjort vedtak om bruk for norske reinbeitedistrikt på vårt eksklusive område. Dette utgjør på samme måte som samebyens manglende representasjon i utvalget og flere av forslagene i utvalgets utredning, brudd på ILO-konvensjonen om urfolks rettigheter og FNs konvensjon for sivile - og politiske rettigheter.
- Forskjellsbehandlinga som følger av reinbeitekonvensjonene når det gjelder jakt og fiske, i forhold til nordmenn og norske reineiere, må opphøre. Samebyen ønsker også større innvirkning på forvaltning av jakt og fiske innenfor samebyens bruksområde.

- SRU IIs innstilling mangler tilfredstillende konsekvensutredninger for ulike forvaltningsmodeller og utreder ikke de svenske samenes rettigheter i Norge. Den er derfor dårlig egnet som grunnlag for valg av ny forvaltningsmodell.

- Samebyen er positiv til opprettelse av kartleggingskommisjon og utmarksdomstol, men vil advare mot ei rettsutvikling som fører til tildeling av rettigheter til nye brukergrupper og mer privatisering av statens grunn i Nordland og Troms.

- Manglende utredning av konsekvenser og rettigheter for svensk reindrift i Norge gjør det vanskelig å vurdere forskjellene mellom utvalgets forslag og Statskogs reviderte modell, men Statskogmodellen har færre utmarksstyrer og vil gi ei mer enhetlig forvaltning. Det er en fordel for reindriften.

- Ingen av forvaltningsmodellene ivaretar til de svenske samenes rettigheter i Norge på en tilfredsstillende måte eller gir samebyene mulighet til å bli representert i de styrende organ som foreslås.

- Dersom Hålogalandsallmenningen velges, bør den også ha ansvaret for rettighetsforvaltningen, ingen utmarksstyrer.

- Berørte samebyer bør ha en form for vetorett når det gjelder grunn- og rettighetsforvaltning i områder som er spesielt viktige og sentrale for næringa.

- En del av inntektene fra grunn- og rettighetsforvaltningen skal tilbakestilles samebyen der reindriften er og har vært den dominerende bruker av arealene, jamfør § 16 i forslag til Hålogalandslov. Dette gjelder også for Statskogs reviderte forslag.

- Om lovforslaget om konsultasjon og saksbehandling gjennomføres, kreves det at svenske samebyer med sommerbeiter i Norge likestilles med norske reinbeitedistrikt/distriktssidaer. De må omfattes av § 6 pkt. B g 14 § i lovforslaget.

Gjennomgående er Saarivuomas oppfatning at utredningen ikke behandler spørsmålet om hvordan lovforslaget påvirker de svenska samenes rettigheter. Saarivuoma samebys oppfatning er at de svenske samenes rettigheter neglisjeres og overlates til sitt sjebne i utredningen. Når det gjelder Troms hadde det vært ønskelig at utrederen hadde hatt i bakhodet at det rører seg om mark som har blitt nyttet og nyttes av svenske samer i uminnelige tider. Utrederen har et norsk perspektiv utifra de norske reindrivernes forutsetninger som ikke er tillempelig i Troms, der det er de svenske samene som har opparbeidet rettighetene til marken.

Hele utredningen forekommer oss besynderlig. Den norske staten gjennomfører en omfattende utredning som har til syfte å følge opp folkerettslige forpliktelser Norge har mot samene. Dette gjøres samtidig som den norske staten tukter oss samer som råker å være registrerte i Sverige. De river våre reingjerder, trakasserer oss og vegrer erkjenne våre rettigheter.

Uansett hvor omfattende utredningene som legges fram er, kommer den norske staten aldri å kunne oppfylle sine folkerettslige mål, så lenge Saarivuoma samebys rettigheter på andre siden av grensen krenkes og forringes.

For Saarivuoma sameby

Per-Anders Nutti
Ordf